

ԳԱՆՁ ՇՈՂԱԿԱԹԻՆ*.

ՅԱՏՈՄ ԵՐԻՑԷ ԱՍԱՅԵԱԼ.

Այսօր տօնեմք զնաւակատիւ
Աստուածաբնակ սրբոյ խորանիս,
Եկեղեցւոյ մօր սուրբ հաւատիս,
Կաթուղիկէ այս անշարժ վիմիս:

Զի սա է վէմ՝ հաստատուն յերկրիս
Եւ պահապան համայն աշխարհիս.
Սա քաւարան մեղուցեալ զարմիս
Եւ սա սրբիչ դառնաշունչ վիրիս:

Սա է ծնող քրիստոնեայ ազգիս,
Մեղաց քաւիչ հայկական տոհմիս.

Սա է պարիսպ ամուր աշխարհիս՝
Փախուցելոց տեղ ապաստանիս:

Սա ծնանի զմեզ Աստուծոյ որդիս
Եւ կերակրէ երկնային հացիւս.

Սա է մաքուր հարսն ի մէջ երկրիս
Զգեցեալ պայծառ հանդերձ ծիրանիս:

Սա է դրախտ ադենի յերկրիս,
Ուստի ճաշակեմք զպտուղ ցանկալիս.

* Սոյն գանձը ս. Էջմիածնի գանձարաններէց միմիայն № 472-ում կայ, որից և արտագրուած է:

Ոչ մի կերպ ստուգել չկարողացանք, թէ ո՞վ է Ատոմ երէց և ո՞ր դարում էր ապրում. ծ. Զ. դարից դէպի այս կողմը լինել չի կարող, զի № 472 ձեռագիրը, որից արտագրել ենք գանձը, նորոգուած է 1533 թուին (ՋԶԲ):

Գանձի մեծ բաժանմունքների սկզբնատառերը յօդում են «Ատոմ»:

Արիստակէս վարդապետ Տէվկանց յիշում է «Ատոմ երէց Վարդապետ» — (Հայերգ էջ Ժ.), որ անշուշտ Նոյն երգիչն է:

Սա հովանի մանկանց Սիրնիս
 Եւ զարդարդարիչ ծաղկեալ զաւակիս:
 Ընկնլ զմաղթանս մեր, Որդի Աստուծոյ,
 Ի նաւակատիս սուրբ եկեղեցւոյ. աղաչեմք:

Տեսաք այսօր զարդարեալ խորան
 Զեկեղեցիս վէմ՝ անշարժական.

Բազմազաւակ կոյս անապական,
 Անախա ծնող շնորհօք պերճական:

Ուրախացիր, բարձրաբերձ խորան,
 Եւ զուարճացիր, բեմբ վայելչական.

Ամբիծ ծնող, դուստր սիրնեան,
 Հարսն մաքուր Փրկչին բնակարան:

Զի մարդարէն գոչէ հրաշքան,
 Թէ ուրախ լեր, դշխոյ բերկրական:

Ի քեզ երգի քնարն Դաւթեան
 Եւ բարձրագոյ սուրբ աւետարան.

Եւ ընթեռնուն զմարդարէականս,
 Ը՛ եղանակեն զերգս քաղցրաձայն.

Սրաիւ հնչեն զաղօթս մաղթական
 Եւ զսուրբ Աստուածն ասեն հրճուական:

Փառաւորեն զկոյսն անապական
 Ծնող բանին որդւոյն հայրական:

Եւ մեք ծնեալ որդիքս ամենայն
 Երկրպագեմք մօրդ անախատական:

Ի քէն բուրեալ հոտ անմահութեան
 Եւ զմայլեցոյց զորդիքս բանական.

Ընկնլ զմաղթանս մեր, Որդի Աստուծոյ,
 Ի նաւակատիս սուրբ եկեղեցւոյ. աղաչեմք:

Ո՛վ սուրբ Սիրն, տաճար ցանկալի,
 Զքեզ գովեմք բանիւ հրաշալի,

Ո՛վ սուրբ սափոր մանանայիւ լի,
 Բարեբանեմք զքեզ անլռելի:

Ո՛վ սուրբ խորան Մովսիսեան ազգի,

Զքեղ օրհնեմք բանիւ քաղցրալի.

Ո՛վ տապանակ աստուածային ուխտի,
Փառաւորեմք զքեզ հրճուալի:

Ո՛վ հրաշափառ սուրբ եկեղեցի,
Որ Քրիստոսի եղեր հարսնուհի.

Նոքա ամուլ էին յաշխարհի,
Իսկ դու ծնող բազում զաւակի.

Նոքա շարժեալ տեղէ ի տեղ,
Իսկ դու անշարժ ի վերայ վիմի.

Ի նոքա (?) ձայն միայն լսելի,
Ի քեզ բազմեալ անորոշելի:

Անդ անասնոց արիւնն մատչիւր,
Ի քեզ մարմինս է՝ արիւնն Յիսուսի.

Ո՛վ հրաշալի սուրբ եկեղեցի,
Դու եօթնարփեան շնորհացն տեղի:

Եօթն Խորհուրդ մեծ և սքանչելի
է՝ եօթանաքինն ի քեզ կատարի.

Կամք անեղին ի քեզ հաճեացի,
Որդին հոգւոյն ի քեզ ներդրածի:

Ընկալ զմաղթանս

Մեծ աւետիս քրիստոնեայ ազգիս,
Որ ծնունդ եմք աւաղանիս.

Եւս առաւել հայկազեան զարմիս,
Ասքանազեան ազինս Յաբեթի:

Զի շնորհեցաւ մեզ հովիւ արի
Սուրբն Գրիգոր յազգէն Պարթևի.

Որ համբերեալ նա բազում վշտի
է՝ արժանացաւ բարձր աստիճանի:

Իսկ ի միում աւուր գիշերի,
Մինչ էր բազմեալ Սուրբն ի յաթոռի՝

Տեսիլ ահեղ և զարմանալի
Երևեցաւ սրբոյն Գրիգորի:

Փեսայն փառաց, Միածինն Որդի,
Երևեցաւ լուսով հրաշալի.

Ունէր յաջոյ ձեռինն ուռն ոսկի
Եւ հարկանէր զերկիր ուժգնակի:

Եւ պատառէր զերկիր սխրալի
Զչափ և զձե սրբոյն խորանի.

Ի չորս դիմաց փառօք երևի,
Լոյսն ի հիմանն էր անքակտելի.

Կամարած և դարձեալ յօրինի
Լոյսն նման սրբոյ տաճարի.

Եւ զչափն և զձեն տեսեալ Գրիգորի
Լուսաւորչին մերոյ Պարթևի,

Եւ նկարեալ ի սիրտն անթերի—
Բարձր գմբէթն և ձե տաճարին:

Գոչէր ձայնիւ Միածինն Որդի,
Թէ ժիր մշակ և հովիւ բարի,

Արի, շինեալ ինձ եկեղեցի
Գմբէթած և ըստ տեսլեանդ կերպի.

Եւ զարդարեալ յոյժ վայելչալի,
Զի ինձ լիցի հանգիստ և տեղի:

Ընկալ զմաղթանս:

Ուրախացաւ Հայրապետն արի
Եւ զուարճացաւ ընդ տեսն Յիսուսի.

Ժողով արար ազգին համայնի
Եւ շինեցին զմեծ եկեղեցին:

Օրհնեալ զնա անուամբ անեղին
Էջմիածին անուն կոչեցին.

Գմբէթած և պայծառ հրաշալի
Որ էր նման հրեղէն կամարին:

Ի չորիս ճակատ տաճարին
Զլուսամուտսն յօրինեցին.

Իսկ լուսամուտն այն արևելին
Նշանակէր զգալուստ բանին.

Եւ բարձրաբերձ բեմքն գովելին
Հանգունատիպ հրեղէն կամարին.

Իսկ և սեղանն քառակուսի

Ի նմանութիւն խաչին Քրիստոսի:
 Երկոտասան ակամբ զարդարեալ
 Սկիհ սրբութեան ի սուրբ սեղանին,
 Իսկ բանն հօր Յիսուս Միածին
 Բնակէ անբաժ յահագին բեմբին,
 Ուստի բաշխի հացն կենդանի,
 Որպէս այսօր յայս սուրբ սեղանիս:
 Ո՛վ գովելի սեղան հրաշալի,
 Դու ես նման հրեղէն աթոռին,
 Ի քեզ հանգչի Հայր անճառելի
 Եւ Իւր Որդին միշտ պատարագի.
 Եւ Սուրբ Հոգին հովանաւորի
 Ը՛ առատ բաշխէ զչնորհս ամենի:
 Զքեզ աղաչեմ, սուրբ եկեղեցի,
 Լեր օգնական հայկականս տոհմի.
 Ընկալ զմաղթանս մեր, Որդի՛ Աստուծոյ,
 Ի նաւակատիս սուրբ եկեղեցւոյ, աղաչեմք:

ՕՏԱՐ ԵԿԵՂԵՅԻՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՅ ԵԿԵՂԵՅԻ

«Гражданинъ» լրագրում մի գիւղական քահանայ՝ քահանաներին նիւթական ապահովութեան խնդրի մասին մի յօդուած գրելով, առաջարկում է վերացնել այն տարբերութիւնները, որ գնում է ուղղափառ եկեղեցին եկեղեցական պարտադիր և ոչ պարտադիր կարգերի մէջ, որովհետեւ քահանան իւր հօտի կարիքների վերաբերեալ բոլոր կարգերը պարտադիր պէտք է համարէ և կատարէ, և առաջարկում է գիւղական քահանային 900 ռ.